

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •
ILLUSTRERADT MAGASIN

25:TE ÅRG.

DEN 11 MAJ 1924.

N:o 32.

Efter porträtt.
Kliché Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg

Gustaf F. Skjeller

Göteborg. Norra Hamngatan.
Amatörfoto. J. Fischer, Göte-
borg.

Innehavaren av vårt lands hittills enda akademiska lärostol i sociologi, tillika högt uppuren som skriftställare, prof. Gustaf Steffen i Göteborg, fyllde den 4 maj sextio år.

Gustaf Fredrik Steffen är född i Stockholm den 4 maj 1864. Sin grundläggande undervisning mottog han vid högre realläroverket, där han avlade mogenhetsexamen 1883. Därefter ägnade han sig till en början åt naturvetenskapliga och tekniska studier, vilka han påbörjade vid Tekniska högskolan i Aachen (kemi, fysik, mineralogi och teknisk kemi) åren 1883—85 och beträffande mineralanalys fortsatte vid K. Bergakademien i Berlin med den framgång, att han där anställdes som assistent, i vilken egenskap han tjänstgjorde i två år, till augusti 1887. Året dessförinnan hade han emellertid börjat den framstående journalistiska verksamhet, varigenom han snart skulle väcka uppeende, och vann nu anställning som fast korrespondent i London åt Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning samt ett antal med denna samarbetande skandinaviska blad. Den tioåriga Englandsvistelse, som härmed inleddes, blev av största betydelse för hans utveckling. Därunder hade han rika tillfällen att odla de nationalekonomiska och socialpolitiska studier, vartill han känt sin håg dragen redan i Tyskland, och här trädde han i förbindelse med de ledande männen i det bekanta Fabian Society, varigenom hans övergång till socialdemokratisk åskådning förmedlades. Ett understöd ur Lorénska stiftelsen satte honom istånd att anställa ingående undersökningar rörande de engelska lönearbetarnes levnadsförhållanden, organisationsväsen och läge i övrigt i närvarande och förflytten tid. Dessa undersökningar satte frukt dels i hans tvåbandiga "Studier över lönesystemets historia i England", dels i det i utvidgad form även på tyska utgivna arbetet "Lönearbetaren och samhället", vilket i likhet med det förra nära anknöt till engelska förhållanden. I trenne förträffliga arbeten av mera journalistisk art lämnade han samtidigt den svenska allmänheten synnerligen värdefulla skildringar av det modärna Englands politiska, intellektuella, estetiska och industriella förhållanden, vilka även utkommo i tysk översättning.

År 1897 lämnade Steffen emellertid England och bosatte sig i stället i Florens, där han dels slutförde sina ovannämnda arbeten, dels anställde studier över Italiens sociala förhållanden. Här stannade han till år 1902, dock med avbrott för studieresor till Tyskland, där han vid universiteten i München och Rostock bedrev studier i nationalekonomi, finansvetenskap och statistik; vid det sistnämnda förvärvade han sig år 1902 filosofisk doktorsgrad. Samma år kallades han av Göteborgs Högskola att uppehålla den vid densamma tack vare grosshandlare August Röhss' storartade mecenatskap nyupprättade professuren i nationalekonomi och sociologi och utnämndes år 1903 till dess förste innehavare.

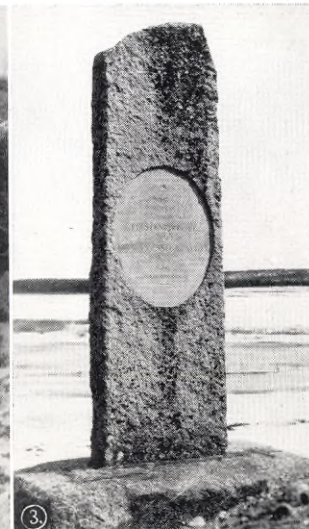
Som professor har Steffen naturligtvis givit offentlig undervisning i båda de ämnen hans lärostol omfattar. Det lider emellertid intet tvivel, att det är sociologien som åtnjuter hans huvudintresse. Hans bok om "Sociologien, dess föremål och problem", som i viss mån är en programskrift rörande ämnets innebörd, har utkommit i flera upplagor och till den slöt sig vidare hans "Sociala studier" och hans "Sociologi" i fyra delar: i dessa arbeten har han med utgångspunkter i Bergsons filosofi framträtt som anhängare av den s. k. psykologiska skolan inom sin vetenskap. Men han fortsatte tillika att rikta vår litteratur med förtjänstfulla redogörelser för engelska förhållanden, att särskilt nämna boken om England och demokratismen, som även utkom i tysk översättning och väl var närmaste anledningen till, att han år 1914 blev erbjuden en professur i engelska samhällsförhållanden vid

universitetet i Berlin. Samma år utsände han ett par skrifter om Karl Marx, i vilka han gjorde dennes materialistiska historieuppfattning till föremål för omfattande granskning och kritik. I strid mot denna gör Steffen gällande, att samhällslivets yttre materiella förutsättningar omväxlande äro hinder eller verktyg, som människoanden resp. bekämpar eller använder i sin strävan att uppbygga en allt högre samhällskultur, vars ursprung och utveckling sålunda äro ideella. Världskriget kunde givetvis ej undgå att lägga beslag på hans synnerliga uppmärksamhet: frukterna av hans överväganden på grund därav återfinnas i hans trebandiga arbete "Krig och kultur" och när fredstillståndet väl återinträtt, överraskade han allmänheten med ett andra stort verk, "Världsåldrarne", i vilket han söker anlägga nya och originella synpunkter på världsutvecklingen i dess helhet. Det anförda må vara tillräckligt att giva en föreställning om, huru vittfammande prof. Steffens intressen äro och huru outröttligt hans energi. Men det uttömmar icke på långt när allt vad han utträttat.

Gustaf Steffen är nämligen även politiker och har tagits i anspråk för varjehandas officiella utredningsuppdrag. Som ovan antytts, anslöt han sig tidigt till en socialdemokratisk uppfattning i nära anslutning till de engelska Fabiernas: han vill en socialism, vilken i växande grad, men utan revolution genomsyrar den ekonomiska samhällsordningen utan att betaga denna dess privatkapitalistiska grundkaraktär. Inkomstfördelningen kan ej göras sådan, att icke stora skillnader mellan inkomstklasserna måste uppstå, men samhället kan garantera ett visst minimum av levnadsstandard med bevarande åt individen av full frihet att utveckla hela sin personliga förmåga och att njuta frukterna av dess ekonomiska resultat. Naturligtvis är detta icke ortodox marxism, men åskådningen går väl tillsammans med svensk socialism och efter att redan tidigare ha ifrågasatts till riksdagsman i Andra Kammaren för Göteborgs stad, invalde den socialdemokratiska gruppen i Stockholms läns landsting honom år 1910 i Första Kammaren. Han gjorde i riksdagen betydande insatser både som motionär och som talare, när det gällde sociala angelägenheter, men råkade år 1915 i konflikt med partiet på grund av sin utpräglade motsats till dess allmänna åskådning under kriget. Han misstänktes för att ha varit medarbetare i den bekanta aktivistbok, som då utkom med yrkande på Sveriges uppslutning vid Tysklands sida, och då han var för stolt att nedlåta sig att motbevisa de i verkligheten fullständigt ogrundade misstankarne, uteslöts han ur partiet och blev följaktligen år 1916 icke omvald. Sedermera lär han emellertid efter ansökan av partistyrelsen fått sig återinträde i partiet beviljat och kallades år 1920 av den då sittande socialdemokratiska regeringen till ledamot av socialiseringsnämnden. Av hans hand föreligger bland nämndens talrika och digra utredningar redan ett intressant band: "Socialiseringsfrågans förutsättningar i England", och detta lär inom kort efterföljas av ett nytt, avhandlande samma förutsättningar i Tyskland. Även till andra utredningar har Steffen lämnat värdefulla bidrag. I Gustaf Sundbärgs emigrationsverk har han sålunda författat redogörelser för lagstiftningen om smärre jordbruk och jordlotter i England, Skottland och Irland samt om utvandringen och de ekonomiska konjunkturerna i Sverige och Italien. År 1912 fick han säte i den stora bostadskommissionen, i vars arbeten han deltog med synnerligt intresse: en frukt av detta deltagande är hans läsvärda bok om "Bostadsfrågan i Sverige ur sociologiska och socialpolitiska synpunkter". Sedan år 1913 är han ledamot av det sociala rådet.

Sedan år 1887 är Steffen i äktenskap förenad med Anna Oskara von Sydow, dotter av hamnkaptenen Fingal von Sydow och hans maka, född Stephens.

MÄRKLIG BERGBESTIGNING I NORDLIGASTE LAPPLAND.

3.
4. SKAGERSHULTS ÖDE-
KYRKA MED KLOCKSTAPEL,
som skall restaureras av Has-
selfors bruks a-b.
F. Hermansson, Laxå.

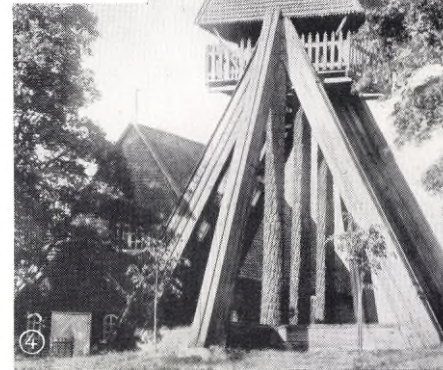

Sticket Aug. Sjöbergs Sticketens, Glog

1. DEN HÖGSTA NYUPPTÄCKTA BERGSTÖPPEN (X)
KÄTOTJÄKKOMASSIVET, under påsken bestigen av tv
medlemmar av den bekanta "De Lappländska Fjällkarlarnas
Klubb", den framstående fjällfotografen Borg Mesch i Kiruna
och kaptenen H. N. Pallin i Stockholm, båda kända, oförvågna
bergbestigare. Den streckade linien visar den väg som togs
till toppen. Foto. Borg Mesch, Kiruna. Text å sid. 515.

2. LILLEDS GAMLA JÄRNVÄGSSTATION vid den första
officiella järnvägen Fryksta—Lilled, till en början "hästbana".
Amatörfoto. H. Schröder, Forshaga.

3. STENEN ÖVER DEN FÖRSTA SVENSKA JÄRNVÄGEN
och första spadtaget å densamma vid Illberg, Kil i Värmland.
Amatörfoto. H. Schröder, Forshaga. Text å sid. 515.

KRONPRINSPARET HYLLAS VID BESÖK I UPPSALA.

1—3. STUDENTKÅRENS HYLLNING FRAMFÖR UNIVERSITETET. 1. Studentkåren tågar upp. 2. Kronprinsparet. 3. Sångarhällningen. 4. HOS ÄRKEBISKOPEN. — Foto. Sandberg, Uppsala. — Kläder: Aug. Sjöbergs Kåsehandl., Uo.

Valborgsmässoaftonen i Uppsala firades i år med en alldeles särskild feststämning. Vårsolen strålade och Sveriges kronprinsessa hade valt denna dag att för första gången besöka den gamla lärdomsstaden, vars främsta sevärdheter — Carolina rediviva, domkyrkan, Gustavianum, universitetet och slottet, där middag intogs hos landshövdingeparet Hammarskjöld, — besågos. Studentkårens uppvaktning skedde framför universitetet, från vars trappa kronprinsen besvarade studentkårens ordförandes, docenten Högboms hyllningstal. På aftonen ägde det traditionsenliga fackeltåget rum med tal och sång. Kronprinsparet, som åskådade det ståtliga fackeltåget, återvände till Stockholm med ett kvällståg.

DEN AV GÖTEBORGS STADSFULLMÄKTIGE ÖVER AXEL CARLANDER PRÄGLADE MEDALJEN I GULD ÖVER LÄMNAS till föremålet för den utomordentliga hedersbevisningen.

Överlämnandet den 2 maj. Fr. h. Grosshandlanden Axel Carlander och hans maka, stadsfullmäktiges representanter: fullmäktiges ordförande kamrer H. Lindholm, v. ordförande maskindirektör D. O. Silfverstolpe, hovrättsnotarien O. E. Mellgren, handlanden Birger Jansson och redaktör Gustaf Blom.

Foto. Utgård, Gbg.

Klisché. Aug. Sjöbergs Klischeanst., Gbg

T. v. MEDALJEN I DESS ENDA, GULDSLAGNA EXEMPLAR i $\frac{3}{4}$ -dels naturlig storlek. Modellerad av bildhuggaren Otto Strandman.

efter fotografien.

SVENSK MÖTESLOKAL Å UTSTÄLLNINGEN I WEMBLEY. Gruppbild från invigningen: 1. Sir Henry Penson, styrelseordförande i Anglo-Swedish Society's London-avdelning. 2. Svenske generalkonsuln i London E. G. Sahlén. 3. Anglo-Swedish Society's sekreterare fröken Ebba Byström.

I infällningen: ETT HÖRN AV LÄSRUMMET med dess-föreståndarinna, fröken Lizzie Wærn, i vilket äVEN HVAR 8 DAG blir tillgängligt.

Text å sid. 514.

En medalj över Göteborgs stadsfullmäktiges förre ordförande, herr Axel Carlander har på uppdrag av stadsfullmäktige präglats i guld och överlämnades den 2 maj en deputation med nuvarande ordföranden, kamrer H. Lindholm, i spetsen, och i övrigt bestående av maskindirektör D. O. Silfverstolpe, hov-

Forts. å sid. 514.

Beklagligtvis nödgades vi i sista minuten utesluta de bilder, som voro avsedda att illustrera artikeln "Nebulosornas gåta" å omslaget i vårt föregående nummer, varför de måste överstå till detta häfte. Vi hänvisa således till den utförligare ovannämnda artikeln, men anse oss likväl här böra göra ett kort sammandrag av densamma.

Å stjärnhimlen kunna t. o. m. med blotta ögat eller, naturligtvis bättre, med en astronomisk kikare observeras mattlysande ljusfläckar av olika storlek och form, exempelvis kring den mellersta stjärnan i Orions svärd, i stjärnbilderna Andromeda och Kräftan. Sådana ljusfläckar kunna dels vara *klotformiga stjärnhopar*, dels

Forts. å sid. 515.

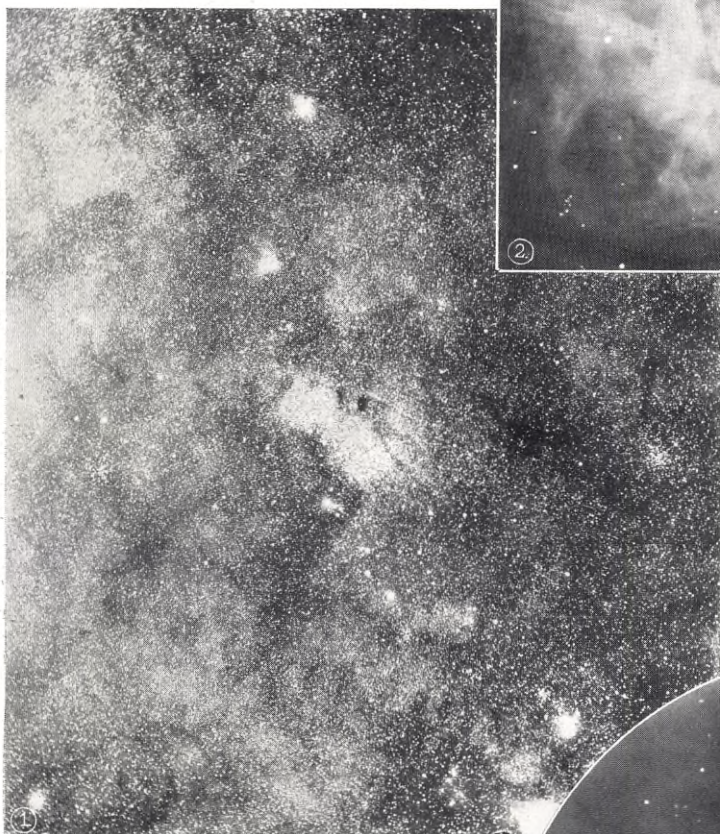

Bild. 2. Den stora nebulosan i Orions "svärd" fotograferad med jordens största teleskop å Mount Wilsonobservatoriet. Ett sannskyldigt exempel på "urkaos" — världarnes första upphov. Exponeringstid 3 tim. Efter originalfoto.

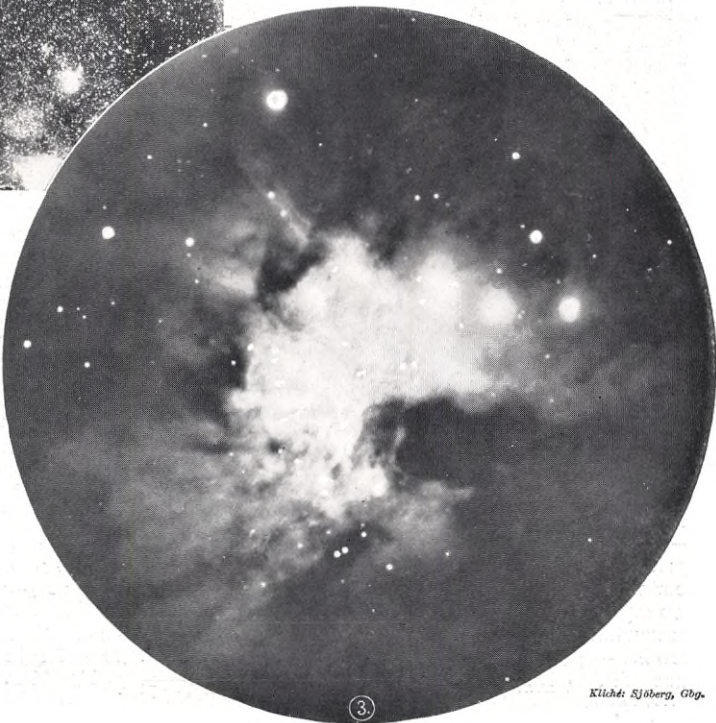
Bild. 3. Fotografi av den centrala delen av Orionnebulosan, tagen med jordens största kikare av prof. Ritchey å Yerkesobservatoriet. Nebulosamaterialet synes avsnöra sig i mindre partier, vilka småningom omformas till solar. Efter originalfoto från Yerkesobservatoriet. Exp.-tid 3 tim.

Bild 4. Fotografi av Pleiaderna ("Sjöstjärnorna") med omgivande nebulosor, tagen av prof. Ritchey med Yerkesobservatoriets spegelteleskop. Denna lilla välbekanta grupp å himlen utgöres av de ljusaste stjärnorna ("B-stjärnor") i en hel stjärnhop, omfattande 300—500 stjärnor, och är inhöljd i diffusa nebulosor, synliga å bilden. Stjärnhopen ligger på

Bild. 1. En av prof. Barnards berömda Vintergatsstregingar, äro äro en ty pisk Vintergats-"djungel" i stjärnbilden Skytten med stjärnmoln och stjärnhopar, diffusa nebulosor, mörka "hål" och strimmor. Den diffusa nebulosa, som ses längst ned t. h., är den i fig. XXV:7 återgivna "Messier 8", och nebulosan längst upp, något t. v., är den i fig. 5 nedan avbildade "Messier 16".

Efter originalfoto från Lickobservatoriet. Exponeringstid 4 timmar.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

Bild 6. En mjukt och vackert formad nebulosa, belägen i stjärnbilden Svanen, vanligen kallad "Flätverksnebulosa". Den torde också likt ett fisknät uppfånga de i rymden framilande solarne.

Efter originalfoto från Yerkesobservatoriet. Exp.-tid 3 tim.

ett avstånd å c:a 326 ljus-
år, och dess genomskär-
ning är ungefär 33 ljusår.

Efter originalfoto från
Yerkesobservatoriet.

Exp.-tid $3\frac{1}{2}$ tim.

Bild 5. Den vackra dif-
fusa nebulosan Messier
16 i stjärnbilden Skytten,
fotograferad med Mount
Wilsonobservatoriets $1\frac{1}{2}$
meters spegelteleskop. Ne-
bulosan är, såsom synes
å bilden, förbunden med
en stjärnhop, och i den
förekomma egendomligt
formade mörka partier.

Efter originalfoto från
Mount Wilsonobservato-
riet. Exp.-tid. 3 tim. 25
min.

7.

5.

6.

Bild 7. En ty-
pisk planetarisk
nebulosa, bä-
rande numret
1501 i "New
General Catalo-
gue of clusters
and nebulae" av
Dreyer. Såsom
synes, är detta
en helt annan
bildning än de
diffusa nebulo-
sorna. Efter
originalfotogra-
fi från Mount
Wilsonobserva-
toriet. Exp.-tid
2 tim.

Litograf: Goss, Gny.

Till bild å sid. 510.

De belgiska stats- och utrikesminist- rarne MM. Theunis och Hymans, ha ny- ligen gjort diploma- tiska besök i Paris och London med an- ledning av det nyli- gen avlämnade ex- pertbetänkandet. Eft- er att den 28 april hava konfererat med Poincaré återvände de till Belgien, för att redan den 2 maj avresa till England, där de på premiär- ministrerns lantställe Chequers samman- träffade med Mac- Donald. I mitten av

KONUNG GEORG SOM LOKOMOTIV- FÖRARE. Engelska konungaparet beser Great Westerns järn- vägsverkstäder vid Swindon, varefter Ko- nungen personligen körde lokomotivet till stationen.

T. v.: EN NY STIL- FULL SJÖMANS- DRÄKT å en klädes- utställning i London, utförd efter sjöoffi- cernaes mässdräkt, med guldränder och distinktionsmärke på armen.

maj bebådas en sammankomst med Mussolini. För- handlingarna hållas hemliga, men det synes tydligt fram- gå, att de belgiska ministrarna äro ute i medlingsärenden.

Till bild å sid. 511.

En enastående flygarbragd har ut- förts av den franske långdistansflygaren löjtnant Pelletier d'Oisy, som den

24 april startade från Villacoublay för att — som det tills vidare heter — luftvägen begiva sig till Japan via Indokina. Han har nämligen tillryggalagt den anseliga sträckan Villacoublay—Agra, 8,750 km., på endast något mer än en vecka. Etapperna voro Bukarest, Aleppo, Bassorah, Karachi, Agra och senast Calcutta. Som en jämförelse kan nämnas att de engelska världsomflygarna, som startade jämt en månad tidigare, ännu icke hunnit lika långt. — Då den veritabla världsomflygningsfebern började rasa, ville naturligtvis Frankrike, som

Forts. å sid. 509.

Efter fotografier.

Klädh: Aug. Sjöbergs Klädhandl., Gbg

LADY LOUIS MOUNTBATTEN, kronprinsessan Louise's svägerska, och MARY PICKFORD, mötas vid Devonshire House för att med- verka vid en försäljning av flaggor.

FOTOGRAFIER AV EXKEJSAREN TAGNA SISTLIDNE LÅNGFREDAG då han med sin gemål promenerade i slottets omgivningar. Det synes, av fotografierna a:t döma, som om det fruktansvärda öde vilket drabbat den förutvarande suveränen och hans förr så mäktiga rike givit honom en viss yttre älskvärd gentlemannahållning i stället för den förut så kända härskarposen.

Efter nytagna fotografier.

Uttöm: Gots Rittvärd & Kichenstall, Gbg.

FLYGARBRAGD. Forts. fr. sid. 508. sedan flygkonstens begynnelse varit föregångslandet, icke stå sina amerikanska, engelska och portugisiska kolleger efter. Till skillnad från övriga länder höll man emellertid förberedelserna, som påbörjades redan i januari, hemliga. Endast ett fåtal initierade visste den unge flygarens mål, då han med endast en mekaniker till hjälp begav sig ut på långfärden österut. Flygarbragden är så mycket märkligare, som ingen extra utrustning utöver en del reservdelar, livsmedelsförråd och en större bensinmängd än vanligt medfördes. Med dessa enkla, men förstklassiga medel har Pelletier d'Oisy redan överglänst alla sina medtävlare och utfört en rekordprestation.

BELGIEN MEDLAR. Belgiske konseljpresidenten Theunis (3) och utrikesministern Hymans (2) ankomma till Paris för att förhandla med M. Poincaré innan deras förhandlingar i London med Mr. MacDonald. Jämte dessa belgiske ministern i Paris (1). Efter fotografierna *Kl. 12: Götz, Gbg.* Text å sid. 508.

T. h. JULIANA, HOLLANDS PRINSESSA. hyllas på sin 15-årsdag d. 30 april av 6,000 skolbarn i Haag. Vid prinsessans sida står modern, drottning Vilhelmina. I bakgrunden synes, sittande, mormodern änkedrottning Emma.

AV HOLLAND TILL PARIS SISTLIDNE HÖST SÅSOM GÅVA ÖVERSÄNDA HUNDRATUSEN TULPANLÖKAR blomstra nu i Tuileriesanläggningarne. — Efter fotografierna. — Kl. 12: Sjöberg, Gbg.

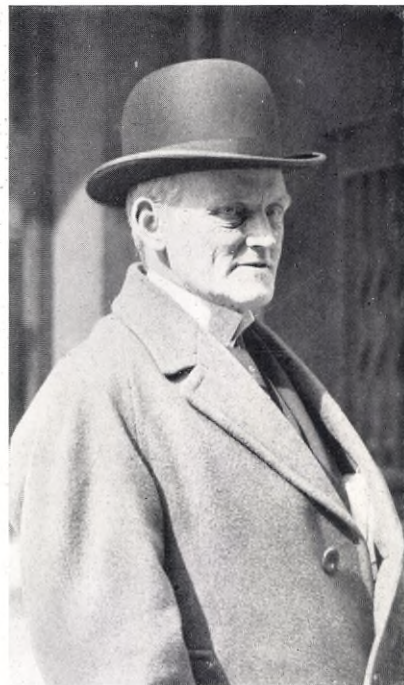

Foto. E. J. K. Kphm. **ERIK SCAENIUS.** Kliché: Sjöberg, Öbg.
Förutvarande utrikesminister. — Kammarherre Zahles efterträdare som Danmarks envoyé vid Svenska Hovet. — Text å sid. 513.

Bilden t. h.: PHILIP SNOWDEN. Englands finansminister, vilkers budgetförslag rönt ett ovanligt samstämt gillande inom Underhusets olika politiska partier. — Bilden tagen när han med budgetförslaget i fickan begav sig till parlamentet den 29 april.

Nedanst. bild: PELLETIER D'OISY, den franske flygaren, vilkens senaste flygningar, från Frankrike till Karachi (Främre Indiens västra kust) 7,450 km. på 6 dagar från den 24 april samt därifrån via Agia, 1,300 km., till Calcutta, väckt utomordentligt uppseende inom flygvärlden.

Text å sid. 508.

Efter fotograf. Kliché: G. O. G. Öbg.

Englands första socialistiska budget framlades den 29 april av finansministern Philip Snowden inför underhuset. Budgeten är måttfull och tydligt finansierad sakkunnigt utarbetad på en demokratisk och frihandelsvänlig grundval. Liberalerna ha också uttryckligen gillat den, men industrikretsarna (högern) se med förskräckelse, att skyddstullarna på automobiler, ur, pianon m. fl. artiklar, vilka tullar infördes av MacKenna, nu föreslås avskaffade. Likaledes bebådas kraftiga sänkningar av tullarna på socker, kakao, kaffe, cikoria, torkad frukt och framför allt té. I inkomstskatten har ingen förändring vidtagits. Det beräknade överskottet är 38 mill. pund sterling och ändå hava 48 millioner

Bildcentralen. Kliché: G. O. G. Öbg.
FÖRSTA MAJDEMONSTRATIONER I STOCKHOLM OCH BERLIN: I Stockholm ett värdigt arbetarlag, i Berlin kommunisthopar, som måste skingras av ridande polis (bildens tagen framför Kejsertliga Slottet).

beräknats i avräkning på den amerikanska skulden. Budgeten har också i stort sett fått ett gynnsamt mottagande.

Bliv medarbetare
i HVAR 8 DAG

Grevinnan Mathilde Hallenborg, född Sparre af Söfdeborg, och änka efter den år 1872 avlidne ryttmästaren Carl Hallenborg, fyllde den 7 maj nittio år.

Grevinnan Hallenborg, som är härskarinnan på Svaneholms ståtliga slott och en av Skånes grandes dames, kan alltjämt glädja sig åt en mycket god vigör, som sätter henne istånd att ännu övervaka arbetet inom hemmet och att utöva musikens konst, inom vilken grevinnan Hallenborg utvecklat sina rika anlag till betydande mått.

Överst t. h :
SVANEHOLMS
SLOTT, en 400-
årig Skåneborg.

Därunder:
SVANEHOLMS
SLOTTSFRU,
GREVINNAN MA-
THILDE HAL-
LENBORG, född
Sparre. 90 år den
7 maj.

Foto Ohm, Malmö.

Nederst:
FRU GRETA
TORPADIE, den
unga svensk-
amerikanska sän-
gerskan i New
York, har nyligen
och med stor
framgång sjungit
hos presidenten
och mrs Coolidge
å en stor officiell
mottagning för
diplomatiska kä-
ren m. fl. i Vita Huset i Washington. Greta Torpadie, dotter till den kända svenskfödda sängpedagogen i New York, fru Hervor Torpadie, är sedan något år gift med en svensk i New York, fil. kand. ingenjör Donald Bratt. — Efter porträtt. Klubb: Sjöberg, Gbg.

MÄRKLIG OPÉRAPREMIÄR.

I ovalen: ARRIGO BOITO, den framtidne kompositören och författaren av "Nerone" vars första framförande försiggått å Scalateatern i Milano den 1 maj.

Däröfver: ARTHURO TOSCANINI, Scalas berömda dirigent, som lett uppförandet av "Nerone" och vid urpremiären skördade stor andel av entusiasmen.

— Efter porträtt. Klubb: Sjöberg, Gbg.

Efter i fotografier. Kläck: Göts Rittskola & Kläckanstalt, Gho
 RYTTARTÄVLINGAR I NIZZA, I VILKA
 SVENSKA OFFICERARE DELTOGO.

Överst t. v. Den polske överstelöjtnanten de Romel erövrade tävlingarnas förnämsta pris, staden Nizzas vandringsspokal och 20,000 francs.

T. h. Drottning Maria av Rumänien åser tävlingarna i sällskap med stadens maire, Pierre Gauthier, nyutnämnd kommandör av Vasaorden.

Därunder: Det svenska laget: Ryttmästare D. Modin och översten friherre C. Cederström (Skånska husarreg.) samt (innerst) ryttmästaren, greve F. Bonde (Livgardet till häst). Den förstnämnde placerade sig som n:r 6 av 14 deltagare i den svåra arméfälttävlan och sistnämnde som n:r 4 i tävlan om standarpriset.

DANMÄRKS NYA SÄNDEBUD I STOCKHOLM.

Till bild å sid. 511.

För främlingar är det säkerligen svårt att hålla reda på medlemmarna av den danska släkten Scavenius, av vilken icke mindre än tre ungefär jämnåriga omkring och under krigsåren efterföljde varandra som utrikesministrar. Den mest bekante torde likväl vara den i dessa dagar till sändebud i Sverige utnämnde Erik Scavenius, som var utrikesminister i den radikala ministären Zahle från 1913—1920 och som är ordförande i det danska radikala partiet.

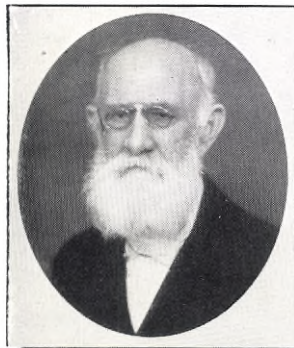
Erik Scavenius kom tidigt att spela en roll i Danmarks offentliga liv. Han föddes 13 juni 1877 och blev, efter att i tjugofemårsåldern hava avlagt examen till cand. pol., amanuens i utrikesministeriet. Åren 1906—08 var han legationssekreterare i Berlin och utnämndes sistnämnda år till byråchef i utrikesministeriet. Året därpå blev han utrikesminister i den första Zahleska ministären, som dock ägde bestånd endast kort tid. Scavenius blev sedan sändebud i Wien och Rom till dess han 1913 blev utrikesminister i den andra ministären Zahle, vilken post han inne-

Forts. å sid. 514.

Vidstående bild:

En svensk vandringssman, redaktör Kjellbom startade den 1 maj från Ystad för att vandra till Haparanda iförd skor med Björnlädersulor avsedda att räcka hela sträckan.

J. D. INSULANDER †.
F. d. Major. F. d. Bandir. — Göteborg. — F. 1834. † 24 april.*

J. G. LINDEROTH †.
Direktör. — Stockholm. F. 1848. † 2 maj.*

D. M. LYCKHOLM †.
Direktör. — Göteborg. F. 1856. † 1 maj.*

A. V. BERGVALL †.
Generalkonsul. — Kristiania. F. 1863. † 4 maj.*

C. A. O. HUITFELDT †.
F. d. Disponent. — Stockholm. F. 1837. † 22 april.*

J. A. JOHANSSON †
Komminister. — Kungälv. F. 1851. † 23 april.*

G. ÅSTRAND †.
Direktör. — Växjö. F. 1866. † 16 april.*

G. ABRAHAMSSON †.
Provinzialläkare. — Säfte. F. 1866. † 24 april.*

Kl. i. d. Ang. Sjöbergs Klubbens, Öbg.

DENIS INSULANDER †. Stud. 52, utex. fr. högre art.-lärov. å Marieberg 60, v. Stat. järnv. 60—72, distr.-ing. v. Bergsl. järnv. byggn. 72—76, bandir. vid samma järnv. 76—06. Löjtn. v. Väg- o. V. byggn.-karen 62, major 92, avsked samma år.

JOHN LINDEROTH †. Efter avslut. skolestud. 63, anst. v. den 44 etabl. urfabr. firman G. W. Linderoth i Stockh., delägare i dens. sdn 72, hovr. makare sdn 84. Har inom sitt yrkes sammanslutningar intagit en synnerligen framskjutna plats såsom ordf. i Stockh. urmak. soc. o. Sv. urmak.-fören. (92); hed.-led. i sistn. fören., hed.-ordf. i Sv. urmak.-förb. sdn 02, hed.-led. i Uhrmagerfören. i Köpenhamn och i Stockh. urmak. idk. fören. Ordf. i Stockh. fabriksfören., i Fabr. fattigkassan i Stockh., i Borgersk. 50 äldste, i Sv. urmuseets nmd. Ordf. v. urmakerkongr. i Göteborg. 23. Stadsfullm. i Stockh. 04—06, led. av hand.-kamm. 09—15, kyrkofullm. i Klara förs. 10, ordf. i fören. 1848 års män. Utgivit bl. a. en historik över Stockh. urmakarsoc. v. 200-årsjubileet 95.

MELCHER LYCKHOLM †. Inneh. sdn 94 det stora bryggerietabl. i Göteborg J. W. Lyckholm & Co. Har intagit en framskjutna plats inom Örgryte kommunala verksamhet. Med undantag f. en tvåårsperiod led. av landstinget 97—22, dess v. ordf. 10, ordf. 11—22, led. av hushålln.-sällsk. förvaltn. utsk. sdn 08. Led. av Riksd. A. K. 1900—08, av F. K. 10—19; led. av bevilln.-utsk. Stry.-led. i Göteborg. o. Bohusl. sparb. 03; ordf. sdn 17, Göteborg. Trädgårdsv. sdn 13, Göteborg. museum 15, v. ordf. sdn 22. Har utövat ett betydande mecenatskap.

Biografi o. helstid.-portr. arg. XIII 12.

ARVID BERGVALL †. Utg. fr. Göteborg. hand. inst. o. var anst. å kontor i London 82—83 o. i Frankr. 83—88; försäkr.-insp. h. försäkr. a.-b. Skåne 89—94 o. uppräddade sistn. år assurantagentur i Kristiania vilken under hans skickliga ledning vuxit till en betydande och i in- o. utland mycket ansedd affär, till vilken senare år kommit intresse f. rederirörelse. Sdn 17 svensk general-konsul i Kristiania har B. varit synnerligen verksam inom den svenska kolonien därstädes och särskilt ägnat ett betydande intresse åt det svenska kyrkobygget där vilket nu står inför sin fullbordan.

CARL HUITFELDT †. Genomg. Falu bergsskola, anst. å olika bruk i Bergsl., bruksförv. o. chef å Ljusne t 93 då han flytt. t. Stockholm.

JOHAN JOHANSSON †. Stud. 75, prästv. 79, komminister i Kungälv sdn 95. Stadsfullm. där 04—19, v. ordf. 04—09, v. ordf. i samskolestyr. 05—16.

GOTTFRID ÅSTRAND †. Anst. å Växjö spritbol. 86, verkst. dir. h. System a.-b. där 05. En av stift. av Växjö skyttegille 91, på sin tid dess ordf., skatt-mäst. i länets skytteförb.; inneh. av dess guldmedalj.

GUNNAR ABRAHAMSSON †. Stud. 84, med. lic. 1900, läk. v. Varbergs havs-badanst. 01—02, v. Norra Hall. dispensär samt v. fångelset. Mångårig led. av Insar. dir. i Varb., styr. i Mäshults skyddsh. insp. f. kustsanat. Apelviken. Prov. läk. i Ullareds distr. 19, i Säfte distr. 23.

Till bild å sid. 505.

En mötesplats för svenskar på den stora London-utställningen har på ett mycket lyckat sätt arrangerats av Anglo-Swedish Society, som därmed knutit ännu ett led i sitt arbete för de bägge nationernas allt intimare närmande till varandra. "Anglo-Swedish Court" är belägen alldeles intill den stora industri- och maskinhallen och där lämnas de besökande svenskarna allehanda önskade råd och upplysningar. De ljusa

och trevliga lokalerna öppnades valborgsmässaftonen, varvid sällskapet styrelseordförande, sir Henry Pen-son, bl. a. frambar ett tack till utställningsmyndigheter-na, representerade av sir Lawrence Weaver, för visat tillmötesgående samt till medlemmarna av Svenska tid-ningsutgivareföreningen, genom vilkas frikostighet klubblokalen kommit till stånd. Sverige är f. ö. det enda utombrittiska land, som på detta sätt har egna lokaler.

CARLANDER-MEDALJEN. Forts. fr. sid. 505.

rättsnotarien O. E. Mellgren, handl. Birger Jansson och redaktör Gustaf Blom. Herr Lindholm erinrade i ett kort anförande om herr Carlanders utomordentliga insatser för Göteborgs stad, icke minst underjubileumsutställningen. Medaljen har utförts av skulptören Otto Strandman i endast ett exemplar. En bronsavgjutning av medaljens båda sidor i plaketform kommer att överlämnas till vardera Göteborgs museum och Statens historiska museum.

ERIK SCAVENIUS. Forts. fr. sid. 513.

hade till regeringsskiftet 1920. Förut hade han icke tagit del i aktiv politik men nu blev han landstingsman och kom att spela en icke oviktig roll inom det radikala partiet. Dessutom är han herre till Voergaard, en underbar gammal herrgård i Nordjylland

Erik Scavenius är en man som når utöver den vanliga korrekta diplomattypen. Som utrikesminister under de upprörda krigsåren innehade han en av de svåraste posterna, men fick röna erkännande för sitt arbete från så gott som alla håll. Han är en fullt modern diplomat, dessutom en genomkultiverad personlighet med frisinnade åsikter och fördomsfri syn på tingen, en skeptiker med ett något kyligt väsen men absolut en personlighet.

A. H.

Vår lappländska fjällvärld är ännu i flera avseenden utforskad, och för våra naturvänner, särskilt för skidlöpare, erbjuder därför Lappland en ständig lockelse. En skidfärd i Lapplandsfjällen kan numera göras utan några större svårigheter. Riksgränsbanan och Turistföreningen ha gått hand i hand för att utveckla framkomstmöjligheterna. Det var från denna bana i Abisko vi utgingo med vår lilla påskexpedition, som till närmaste mål hade Turistföreningens lilla stuga vid Abiskojaure. Dit kommo vi, d. v. s. Borg Mesch, dennes son Halvar samt Karl Wikdahl från Abisko och undertecknad, på påskdagens afton. I stugan uppehöll sig denna dag ej mindre än 31 skidlöpare, ett vackert bevis på den lappländska skid- och fjällsportens blomstrande utveckling.

Vårt mål var Kåtotjäkko, som ligger omkring två mil söder om denna stuga. Fjället kan endast bestigas under gynnsamma väderleksförhållanden. Det blåste emellertid upp till storm under natten, och ingenting var att göra den första dagen. Det blev att stanna inomhus större delen av dagen och söka sin vederkvickelse i pipan och Borg Meschs vidunderliga historier. Men dagen därpå var det klart, ehuru en styv blåst rådde. Vi stucko därför ut kl. $\frac{1}{2}$ 5 fm. och skidade upp till fjällsjön Apporjaure, vid vars södra strand det eftersträfvade massivet ligger. Här tilltog vinden i styrka, och snart rasade en rytande oorstorm, som insvepte Kåtotjäkko i ogenomträngliga yrmoln. För att skydda oss mot blåsten grävde vi ut en håla i snön, där vi kröpo ihop och väntade på

bättre väder. Efter en dag av köld och väta och storm, tvungos vi mot aftonen att återvända.

Natten blev lugn, kall och stjärnklar, och följande dag, den 23 april, hade vi äntligen fått det väder, som behövdes. Det bar åter iväg mot Kåtotjäkko, och efter fotografering och andra bestyr kunde Mesch och jag kl. 12 m. starta mot de högre rymderna. Det blev en ansträngande bestigning, ty den direkta höjdskillnaden från sjön är närmare 1,300 m., och icke förrän kl. 6 em. stodo vi på toppen efter en, särskilt sista biten ganska svindlande klättring. På toppen var det 11° kallt, men lugnt och soligt, och det skådespel, som här upprullades för våra ögon, var ett av de skönaste jag sett i mitt liv. Kåtotjäkko ligger som en gränstopp mellan två fjällvärldar. I söder ligger de vassa och upprörda Kebnekaisalperna, i norr de runda och majestätiska Abiskoalperna och vid syndranden i väster skymtade en fläk av den blå Oceanen.

Vi höjde ett fyrfaldigt leve för Sverige och ännu ett för de lappländska fjällkarlarnas klubb. Efter avslutade observationer, som bekräftade vårt antagande, att vi här hade funnit en ny 2,000-meters-topp, började vi omedelbart nedstigningen för att hinna åter, innan det blev alltför mörkt. Kl. 9 em. voro vi nere på Apporjaure och kl. $\frac{1}{2}$ 12 på natten kunde vi åter beträda vår stuga med det obeskrivliga välbehag, som blott en framgångsrik ansträngning i fjällen kan skänka. Följande morgon fortsatte vi till Abisko och snart sutto vi åter på tåget, på hemfärd till våra utgångspunkter.

H. N. Pallin.

ETT 75-ÅRSJUBILEUM VID JÄRNVÄGARNE

Till bild å sid. 503.

Omedelbart intill stora landsvägen vid Öjenäs, ett stycke från det vägkors som även betecknar gränsen mellan Kils och Karlstads härader, löper en låg jordvall. Det är resterna av järnvägsbanken efter den första officiella svenska "järnvägen": Frykstabanen, Fryksta—Lilled, varå arbetet påbörjades för jämt 75 år sedan, den 5 maj 1849. Därvid är dock att märka att dragkraften på denna bana till en början var hästar eller oxar, och att lokomotivet "Fryckstad", byggt hos Munktells och avbildat i H. 8 D. XXIV:36, insattes i trafik först 1855. Banan sammanband Frykensjön med Klarälven och löpte i en stigning upp mot den s. k. Höjden för att sedan slutta ned mot Illberg. Hästarna fingo draga vagnarna, som befordrade allehande varor, främst järn, upp till Höjden, varefter vagnarna släpptes och själva fingo rulla ned till Illberg, där nya hästar togo vid. Vid Fryksta gingo vagnarna direkt ned till kajen och ibland var farten så stark att de fortsatte rätt ned i sjön. Bromsrättningarna voro nämligen av mycket primitivt slag.

Vid Lilled liksom vid Fryksta rådde ett efter den tidens förhållanden rörligt liv. Ända till fem tågsätt med sex vagnar i varje gingo dagligen mellan dessa bägge platser. Hela Fryksdalen och stora delar av trakterna uppåt Norge förmedlade här sin handel med förnödenhetsartiklar. Dessutom upptogs persontrafik i och med insättandet av lokomotiv å banan. Konung Oscar I besökte tvenne gånger banan.

Järnvägens livstid blev dock ej lång. Med statsbanans tillkomst och utläggandet av ett bispår från Kil till Fryksta 1871 överfördes all godstransport på denna. Frykstabanen upphörde. — 1899 på femtioårsdagen restes nära Illbergs gamla tingsboställe en minnessten med inskriptionen:

"Härnedanför togs första spadtaget på den första svenska järnvägen av Claes Adelsköld den 5. 5 1849."

Till bild å sid. 516.

En världsmissionskonferens har nyligen avhållits på Oljoberget i Jerusalem, varvid Sverige representerades av hrr Raquette, Rodén och Ahlbert. Vid konferensen närvaro 81 delegerade för 15 missionsfält.

Denna gång liksom tidigare (se H. 8. D. XXV:20) hava vi mottagit bilder från en svensk i Jerusalem,

som också bl. a. upplyser om, att konung Hussein av Arabien erhållit Hvar 8 Dag, troligen den första svenska tidning som kommit innanför Mekkas murar.

NEBULOSABILDER. Forts. fr. sid. 506.

nebulosor, vilka även sedda genom kikare bibehålla sitt diffusa, dimlika utseende. Med sin alltid växlande form och sitt mystiska utseende äro dessa fundamentala delar av den stora världsbyggnaden otvivelaktigt de intressantaste himmelsobjekten.

Den store filosofen Kant ansåg nebulosorna utgöra den urmaterie varav solsystem danas och denna tanke utformades sedan av fransmannen Laplace, enligt vilken teori ett solsystem ursprungligen bildats ur en oerhörd vidsträckt men mycket tunn, roterande gasmassa med central förtätning. Enligt en annan teori har Vintergatan en gång utgjort en enda stor kaotisk gasmassa, varur solsystemen utfällts och varav nebulosorna äro rester. Prof. Arrhenius' åter antager att gasmassorna uppkommit genom olika solars kollision med varandra under sin färd genom rymden och att dessa gasmassor få formen spiralnebulosor, ur vilka sedan i sin tur nya solsystem uppstå.

Nebulosorna plåga uppdelas i *oregelbundna* (se fig. 1—6), *planetariska* (fig. 7) och *spiralnebulosor* (ärg. XXIV:14 fig. 6, samma ärg. n:r 22, fig. 4—5). Därtill kommer som en ev. fjärde klass de s. k. *mörka nebulosorna* (fig. 1). Typisk för förstnämnda klass är den stora nebulosan i Orions svärd (fig. 2 o. 3) som ligger på ett avstånd av inemot 1,000 ljusår och såsom helhet praktiskt taget stilla i vårt stjärnmoln, medan dess olika delar befinna sig i häftiga rörelser inbördes. Denna nebulosa synes alltså vara ett verkligt exempel på "urkaos" och dess materia tyckes sammandraga sig till mindre partier, vilka småningom omformas till solar.

Den Kantska teorien om nebulosorna såsom solsystemens upphov synes alltså vinna stöd, men likväi har på senaste tid en rakt motsatt åskådning gjort sig gällande om de oregelbundna nebulosorna, enligt vilken nebulosorna vid energiöverbelastning av en del solar *utkastas* från dessa solar. Ett exempel därpå har man velat se i de nebulosor som omgiva "Sju-stjärnorna" i Oxens stjärnbild (fig. 4). I nästa artikel kommer frågan om de oregelbundna nebulosornas natur att ytterligare behandlas.

Festligheterna i Grekland till lord Byrons minne (se föreg. n:r) fingo ett storstilat förlopp. I Aten uppsattes bl. a. en minnesplatta på det hus, där den ädle frihetskämpen en gång haft sin bostad, och utom mottagning i stadshuset gav regeringen en glansfull bankett. På universitetet höllos tal, den engelska delegationens medlemmar promoverades till hedersdoktorer och Byrons staty på Zappheion lagerkröntes, varvid undervisningsministern höll ett längre anförande. Den 19 april, skaldens dödsdag, samlades stora människoskaror i Missolonghi, den plats där lord Byron avlidit, och Greklands premiärminister Papanastasiou höll tal vid den lagerbekransade statyen. Talet besvarades av diplomaten och skriftställaren sir Rennell Rodd, den brittiska delegationens ledare. De brittiska hedersgästerna, bland vilka märktes lorderna Ernle och Burnham jämte skalden John Drinkwater, eskorterades under färden av brittiska och grekiska krigsfartyg, en utomordentlig hedersbevisning.

LORD BYRONS 100-ÅRSMINNE I GREKLAND. *Årsdagen, den 19 april, högtidligt hålles vid Byron-stoden i Missolonghi. Vår bild tagen när ledaren för den engelska delegationen, sir Rennel Rodd, talar vid stoden. Sir Rennel, på sin tid engelsk minister i Stockholm, blev jämte övriga delegater, bl. a. lord Burnham och mr. John Drinkwater, hedersdoktor vid Athéns universitet.*

Efter fotografier.

VÄRLDSMISSIONSKONFERENS PÅ OLJOBERGET, vid vilken tre representanter från Sverige närvaro, herrar Raquette från Stockholm samt Rodén och Ahlbert. Sittande fr. v. Abessinisk präst, Syrisk präst, Abessinsk biskop, Coptisk biskop, Engelske biskopen Mac Innes, Grekiska patriarken i Jerusalem, Dr. John R. Moit, Grekisk präst och tolk, — — —, Dr. Harte, Mr. Brasil Mathews, — — —. Text. å sid. 515.